

IV

(Akty przyjęte przed dniem 1 grudnia 2009 r. na mocy Traktatu WE, Traktatu UE i Traktatu Euratom)

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

NR 190/09/COL

z dnia 22 kwietnia 2009 r.

zmieniająca po raz sześćdziesiąty dziewiąty zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa poprzez dodanie zmienionego rozdziału dotyczącego tymczasowych ram prawnych w zakresie pomocy państwa ułatwiających dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego

URZĄD NADZORU EFTA ⁽¹⁾,komunikat zmieniający tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego ⁽⁵⁾,UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽²⁾, w szczególności jego art. 61–63 oraz protokół 26 do Porozumienia,

MAJĄC NA UWADZE, że wyżej wymieniony komunikat ma również znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości ⁽³⁾, w szczególności jego art. 24 oraz art. 5 ust. 2 lit. b),

MAJĄC NA UWADZE, że należy zapewnić jednolite stosowanie zasad EOG w zakresie pomocy państwa w całym Europejskim Obszarze Gospodarczym,

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z art. 24 porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd wprowadza w życie postanowienia Porozumienia EOG dotyczące pomocy państwa,

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z pkt II części „OGÓLNE” zamieszczonej na końcu załącznika XV do Porozumienia EOG, Urząd przyjmuje, po konsultacji z Komisją WE, akty prawne odpowiadające tym, które zostały przyjęte przez Komisję WE,

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. b) porozumienia o nadzorze i Trybunale Urząd wydaje zawiadomienia oraz wskazówki w kwestiach objętych Porozumieniem EOG, jeśli porozumienie to lub porozumienie o nadzorze i Trybunale wyraźnie tak stanowi lub jeśli Urząd uznaje to za konieczne,

PO KONSULTACJI z Komisją WE,

PRZYWOŁUJĄC Zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa przyjęte przez Urząd w dniu 19 stycznia 1994 r. ⁽⁴⁾,

ODWOŁUJĄC SIĘ DO konsultacji, które Urząd odbył z państwami EFTA w przedmiotowej sprawie w piśmie z dnia 31 marca 2009 r.,

MAJĄC NA UWADZE, że dnia 25 lutego 2009 r. Komisja Wspólnot Europejskich (zwana dalej „Komisją WE”) przyjęła

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Tymczasowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (zwane dalej „tymczasowymi ramami prawnymi”) mają zastosowanie od dnia 29 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.

W postanowieniach końcowych tymczasowych ram prawnych przewidziano, że Komisja, w razie potrzeby może również dokładniej wyjaśnić swoje podejście do określonych zagadnień.

⁽¹⁾ Zwany dalej „Urzędem”.

⁽²⁾ Zwane dalej „Porozumieniem EOG”.

⁽³⁾ Zwane dalej „porozumieniem o nadzorze i Trybunale”.

⁽⁴⁾ Wytyczne dotyczące zastosowania i interpretacji art. 61 i 62 Porozumienia EOG oraz art. 1 protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale, przyjęte i wydane przez Urząd w dniu 19 stycznia 1994 r., opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* (zwanym dalej „Dz.U.”) L 231 z 3.9.1994, s. 1 oraz w Suplemencie EOG nr 32 z 3.9.1994, s. 1. Wytyczne (zwane dalej „wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa”) zostały ostatnio zmienione dnia 29 stycznia 2009 r. Zaktualizowaną wersję wytycznych dotyczących pomocy państwa opublikowano na stronie internetowej Urzędu: <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldStateAid/guidelines/>

⁽⁵⁾ Wersję skonsolidowaną opublikowano w Dz.U. C 83 z 7.4.2009, s. 1.

Stosowanie tymczasowych ram prawnych wskazało na konieczność wprowadzenia dodatkowych wyjaśnień w zakresie zastosowania art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG, obowiązujących zasad dotyczących ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych oraz zastosowania pomocy państwa w formie gwarancji.

Wytyczne dotyczące pomocy państwa zmienia się poprzez wprowadzenie zmian w rozdziale wytycznych zatytułowanych „Tymczasowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiającej dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego”.

Od daty przyjęcia niniejszej decyzji w tymczasowych ramach prawnych wprowadza się następujące zmiany:

1) w pkt 4.1 dodaje się akapit w brzmieniu:

„Państwa EFTA muszą zatem wykazać, że pomoc państwa zgłoszona Urzędowi na mocy niniejszych ram prawnych jest odpowiednia, proporcjonalna i konieczna, aby zaradzić poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa EFTA oraz że wszystkie warunki są w pełni spełnione.”;

2) w pkt 4.3.2 wprowadza się następującą zmianę:

a) lit. a) i b) otrzymują brzmienie:

„a) w przypadku MŚP państwa EFTA przyznają zmniejszenie (do 25 %) stawki rocznej za nowe gwarancje przyznane zgodnie z zapisami dotyczącymi »bezpiecznej przystani«, jak wskazano w załączniku (*);

(*) Stawki wskazane w załączniku służą doprecyzowaniu zapisów dotyczących »bezpiecznej przystani«, zawartych w wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji, poprzez uwzględnienie różnych poziomów zabezpieczeń. Mogą one również być wykorzystane jako punkt odniesienia przy obliczaniu zgodnego ze wspólnym rynkiem elementu pomocy zawartego w gwarancji, o którym mowa w pkt 4.2 niniejszych ram prawnych.

Bezpieczne stawki obliczane są na podstawie marż wskazanych w wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych, z uwzględnieniem dodatkowego zmniejszenia wynoszącego 20 punktów bazowych (zob. przypis 12 powyższych wytycznych). Jednak w przypadku każdej kategorii ratingu bezpieczne stawki, wskazane w wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji, zostały ustalone na najwyższym poziomie dla danej kategorii. W celu zapoznania się z definicją różnych poziomów zabezpieczeń należy odnieść się do przypisu 2 na stronie 1 wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych.”

b) w przypadku dużych przedsiębiorstw państwa EFTA również przyznają zmniejszenie (do 15 %) stawki rocznej za nowe gwarancje, obliczonej na podstawie tych samych zapisów dotyczących »bezpiecznej przystani«, jak wskazano w załączniku.

b) lit. f) otrzymuje brzmienie:

„f) gwarancja nie przekracza 90 % kwoty kredytu w okresie kredytowania;”;

c) lit. h) otrzymuje brzmienie:

„h) zmniejszenie stawki za gwarancje stosuje się przez okres nie dłuższy niż dwa lata od momentu udzielenia gwarancji. Jeżeli kredyt, którego spłatę ma zabezpieczać gwarancja, został udzielony na ponad dwa lata, państwa EFTA mogą stosować bez zmniejszenia, w dodatkowym okresie nieprzekraczającym ośmiu lat, bezpieczne stawki wskazane w załączniku;”;

3) pkt 4.4.1 otrzymuje brzmienie:

„4.4.1. W wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych określono metodę obliczania stopy referencyjnej w oparciu o jednoroczną międzybankową oferowaną stopę referencyjną (IBOR), powiększoną o marżę w wysokości od 60 do 1 000 punktów bazowych w zależności od zdolności kredytowej przedsiębiorstwa i zaproponowanych zabezpieczeń. Urząd może zmienić metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych, tak by odzwierciedlała aktualne warunki rynkowe. Jeżeli państwa EFTA stosują metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych ustaloną w wytycznych obowiązujących w momencie udzielenia kredytu oraz spełniają warunki określone w tych wytycznych, stopa procentowa nie zawiera w zasadzie elementu pomocy państwa.”;

4) pkt 4.5.1 otrzymuje brzmienie:

„4.5.1. W wytycznych Urzędu w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych określono metodę obliczania stopy referencyjnej w oparciu o jednoroczną międzybankową oferowaną stopę referencyjną (IBOR), powiększoną o marżę w wysokości od 60 do 1 000 punktów bazowych w zależności od zdolności kredytowej przedsiębiorstwa i zaproponowanych zabezpieczeń. Urząd może zmienić metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych, tak by odzwierciedlała aktualne warunki rynkowe. Jeżeli państwa EFTA stosują metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych ustaloną w wytycznych obowiązujących w momencie udzielenia kredytu oraz spełniają warunki określone w tych wytycznych, stopa procentowa nie zawiera w zasadzie elementu pomocy państwa.”;

5) dodaje się załącznik w brzmieniu:

„ZAŁĄCZNIK

Tymczasowe ramy dla bezpiecznych stawek (w punktach bazowych) (*)			
Kategoria ratingu (Standard & Poor's)	Poziom zabezpieczeń		
	Wysoki	Normalny	Niski
AAA	40	40	40
AA+ AA AA-	40	40	40
A+ A A-	40	55	55
BBB+ BBB BBB-	55	80	80
BB+ BB	80	200	200
BB- B+	200	380	380
B B-	200	380	630
CCC i niższe	380	630	980

(*) W przypadku przedsiębiorstw, które nie mają historii kredytowej lub ratingu opartego o podejście bilansowe (np. niektóre spółki specjalnego przeznaczenia lub nowoutworzone przedsiębiorstwa), państwa EFTA mogą przyznać zmniejszenia w wysokości do 15 % (25 % dla MŚP) bezpiecznej stawki określonej na poziomie 3,8 % w wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji. Stawka nigdy nie może być jednak niższa od stawki, która obowiązywałaby w odniesieniu do spółki dominującej lub spółek dominujących.”.

Nowy rozdział stanowi załącznik do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja jest skierowana do Republiki Islandii, Księstwa Liechtensteinu i Królestwa Norwegii.

Artykuł 3

Jedynie wersja w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli dnia 22 kwietnia 2009 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Per SANDERUD
Przewodniczący

Kurt JÄGER
Członek Kolegium

ZAŁĄCZNIK

Tymczasowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego

1. KRYZYS FINANSOWY, JEGO WPŁYW NA REALNĄ GOSPODARKE I KONIECZNOŚĆ ŚRODKÓW TYMCZASOWYCH
 - 1.1. *Kryzys finansowy i jego skutki dla realnej gospodarki*
 1. Dnia 26 listopada 2008 r. Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją”) przyjęła komunikat pt. „Europejski plan naprawy gospodarczej” mówiący o tym, jak wyprowadzić Europę z obecnego kryzysu finansowego ⁽¹⁾. Plan naprawy gospodarczej opiera się na dwóch wzajemnie od siebie zależnych głównych elementach. Pierwszy z nich to środki krótkoterminowe mające na celu zwiększenie popytu, ochronę miejsc pracy i przywrócenie zaufania, a drugi to „inteligentne inwestycje”, które w dłuższej perspektywie czasowej mają zapewnić wyższą stopę wzrostu i trwałe dobrobyt. Plan naprawy gospodarczej zakłada bardziej intensywną i szybszą realizację reform wdrażanych już w ramach strategii lizbońskiej.
 2. W związku z tym wyzwanie polega na tym, by unikać interwencji publicznych, które mogłyby utrudniać realizację celu, jakim jest mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc państwa. Niemniej jednak w niektórych warunkach istnieje zapotrzebowanie na nową pomoc państwa o charakterze tymczasowym.
 3. Urząd Nadzoru EFTA (zwany dalej „Urzędem”) przyjmuje stanowisko, że należy wprowadzić nowe instrumenty umożliwiające stosowanie zasad pomocy państwa w sposób zapewniający maksymalną elastyczność w zażegnaniu kryzysu, przy jednoczesnym zachowaniu jednakowych warunków dla wszystkich podmiotów oraz unikaniu nadmiernego ograniczenia konkurencji. W niniejszych wytycznych przedstawiono szczegółowo liczne dodatkowe i tymczasowe możliwości udzielania pomocy państwa przez państwa EFTA.
 4. Po pierwsze skutki kryzysu finansowego bardzo silnie odczuł sektor bankowy w EOG, a Islandia doświadczyła ich w niespotykanym dotąd stopniu. Rada Europejska podkreśliła, że chociaż decyzje o interwencji publicznej muszą być podejmowane na szczeblu krajowym, musi się to odbywać w sposób skoordynowany i w oparciu o szereg wspólnych zasad wspólnotowych ⁽²⁾. Reakcja Komisji była natychmiastowa, a zaproponowane środki – zróżnicowane, włącznie z przyjęciem Komunikatu w sprawie zastosowania zasad pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego globalnego kryzysu finansowego ⁽³⁾ oraz wielu decyzji zezwalających na pomoc w celu ratowania instytucji finansowych. Urząd przyjął stosowne środki ⁽⁴⁾.
 5. Wystarczający i niedrogi dostęp do finansowania jest warunkiem koniecznym dla sektora prywatnego do inwestowania, wzrostu i tworzenia miejsc pracy. Państwa EFTA powinny wykorzystać swoje możliwości wywierania nacisku, jakie zdobyły dzięki udzieleniu znacznego wsparcia finansowego sektorowi bankowemu, w taki sposób, aby wsparcie to nie przełożyło się jedynie na poprawę sytuacji finansowej banków, nie przynosząc żadnych korzyści całej gospodarce. Wsparcie na rzecz sektora finansowego powinno być więc odpowiednio ukierunkowane, tak by gwarantowało ponowne podjęcie przez banki normalnej działalności kredytowej. Oceniając pomoc państwa na rzecz banków, Urząd będzie brał pod uwagę te właśnie kryteria.
 6. O ile wydaje się, że sytuacja na rynkach finansowych ulega poprawie, to daje się obecnie odczuć pełen wpływ kryzysu finansowego na realną gospodarkę. Bardzo silne tendencje niżkowe obserwowane są w całej gospodarce i dotyczą one bezpośrednio zarówno gospodarstwa domowe, jak i przedsiębiorstwa oraz odbijają się na poziomie zatrudnienia. Przede wszystkim na skutek kryzysu na rynkach finansowych banki rozpoczynają proces zmniejszania stosunku swojego zadłużenia do kapitału własnego oraz stają się mniej skłonne do ponoszenia ryzyka w porównaniu z latami ubiegłymi, co prowadzi do mniejszej dostępności kredytów. Obecny kryzys finansowy może spowodować zmniejszenie liczby udzielanych kredytów, spadek popytu i recesję.
 7. Wszystko to może mieć negatywne skutki nie tylko dla słabych firm bez zabezpieczenia na wypadek niewypłacalności, lecz nawet dla silnych przedsiębiorstw, którym nagle ograniczono linię kredytową lub w ogóle odmówiono kredytu. Szczególnie silnie odczuwają to małe i średnie przedsiębiorstwa („MŚP”), których dostęp do finansowania jest zawsze trudniejszy w porównaniu z dużymi firmami. Taka sytuacja może nie tylko wpłynąć niekorzystnie na położenie wielu silnych firm i ich pracowników w perspektywie krótko- i średnioterminowej. Jej skutki mogą być odczuwane również w dłuższym okresie, ponieważ wszystkie inwestycje EOG, szczególnie na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego i innych celów strategii lizbońskiej, mogą ulec opóźnieniu lub nawet zostać zarzucone.
 - 1.2. *Potrzeba ścisłej koordynacji krajowych środków pomocy na poziomie EOG*
 8. W obecnej sytuacji finansowej państwa EFTA mogłyby mieć skłonność do podejmowania działań na własną rękę i prześcigania się w udzielaniu dotacji w celu wsparcia własnych przedsiębiorstw. Dotychczasowe doświadczenie

⁽¹⁾ Komunikat Komisji do Rady Europejskiej, COM(2008) 800.

⁽²⁾ Konkluzje ze szczytu Rady ds. Gospodarczych i Finansowych z dnia 7 października 2008 r.

⁽³⁾ Dz.U. C 270 z 25.10.2008, s. 8.

⁽⁴⁾ Zob. rozdziały dotyczące zastosowania zasady pomocy państwa do środków podjętych w odniesieniu do instytucji finansowych w kontekście obecnego globalnego kryzysu finansowego oraz dokapitalizowania instytucji finansowych w związku z obecnym kryzysem finansowym: ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum oraz mechanizmy zabezpieczające przed nadmiernym zakłóceniem konkurencji, przyjęte dnia 29 stycznia 2009 r.

pokazuje, że tego rodzaju indywidualne działania nie mogą być skuteczne, a ponadto mogą mieć szkodliwy wpływ na cały rynek wewnętrzny. Przyznając wsparcie, z pełnym uwzględnieniem przeważającej szczególnej sytuacji gospodarczej, należy zapewnić jednakowe warunki wszystkim przedsiębiorstwom EOG oraz uniknąć sytuacji, w której państwa EFTA prześcigałyby się w przyznawaniu dotacji, co byłoby niemożliwe do utrzymania i niekorzystne dla całego EOG. Z pomocą przyjdzie tu polityka ochrony konkurencji.

1.3. *Potrzeba tymczasowych środków pomocy państwa*

9. Cele tymczasowych środków dodatkowych, o których mowa w niniejszych wytycznych, są dwa: po pierwsze – w świetle wyjątkowych i przejściowych problemów z finansowaniem, związanych z kryzysem sektora bankowego – chodzi o to, by odblokować kredytowanie firm przez banki, gwarantując im w ten sposób niezakłócony dostęp do środków finansowych. Małe i średnie przedsiębiorstwa są szczególnie ważne dla całej europejskiej gospodarki i poprawa ich sytuacji finansowej będzie miała pozytywne skutki również dla dużych przedsiębiorstw, co w dłuższej perspektywie czasowej przełoży się na zwiększenie ogólnego wzrostu gospodarczego i modernizację.
10. Drugim celem jest zachęcenie przedsiębiorstw do dalszego inwestowania, szczególnie w gospodarkę opartą na trwałym wzroście. Gdyby na skutek obecnego kryzysu znaczny postęp, jaki osiągnięto w dziedzinie ochrony środowiska, miał zostać zatrzymany lub wręcz odwrócony, mogłoby to mieć rzeczywiście dramatyczne skutki. Stąd konieczność przyznawania przedsiębiorstwom tymczasowego wsparcia na inwestowanie w projekty związane z ochroną środowiska (które mogą, między innymi, zapewnić przewagę technologiczną przemysłu EOG), co stanowiłoby połączenie pilnego i niezbędnego wsparcia finansowego z długofalowymi korzyściami dla EOG.
11. W niniejszych wytycznych przypomina się o licznych możliwościach wsparcia publicznego, jakimi dysponują państwa EOG w ramach istniejących zasad pomocy państwa, jak również przedstawia się dodatkowe środki pomocy państwa, jakie państwa EOG mogą tymczasowo przyznawać w celu zaradzenia problemom w zakresie dostępu do finansowania, z którymi borykają się obecnie niektóre przedsiębiorstwa, oraz promowania inwestycji mających na celu ochronę środowiska.
12. Urząd jest zdania, że proponowane instrumenty pomocy są najbardziej odpowiednie do osiągnięcia tych celów.

2. OGÓLNE ŚRODKI EKONOMICZNE

13. Plan naprawy gospodarczej został przyjęty w odpowiedzi na obecną sytuację ekonomiczną. Ze względu na skalę kryzysu Wspólnota potrzebuje skoordynowanego podejścia wystarczająco odważnego i o wystarczająco dużym rozmachu, aby móc przywrócić zaufanie konsumentów i biznesu. Nie inaczej jest w przypadku państw EFTA.
14. Cele strategiczne planu naprawy gospodarczej są następujące:
 - w szybki sposób pobudzić popyt oraz wzmocnić zaufanie konsumentów,
 - zmniejszyć koszty społeczne spowolnienia gospodarczego i jego wpływ na najbardziej narażone grupy społeczne. Skutki kryzysu już dotknęły lub dotkną wielu pracowników i ich rodziny. Można podjąć działania zmierzające do powstrzymania redukcji miejsc pracy, a następnie umożliwienia bezrobotnym szybkiego powrotu na rynek pracy i powstrzymania długotrwałego bezrobocia,
 - pomóc Europie przygotować się do skorzystania na ponownym ożywieniu gospodarczym, tak by gospodarka europejska była w stanie sprostać wymogom konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju oraz przyszłym potrzebom przedstawionym w strategii lizbońskiej. Oznacza to wspieranie innowacji, budowanie gospodarki opartej na wiedzy oraz szybsze przejście na gospodarkę niskoemisyjną i wydajną pod względem wykorzystania zasobów.
15. Aby osiągnąć powyższe cele, państwa EFTA mają już do dyspozycji wiele instrumentów, które nie są uznawane za pomoc państwa. Na przykład niektóre przedsiębiorstwa mogą doświadczać obecnie dużo większych trudności z dostępem do finansowania niż inne firmy, czego skutkiem jest opóźnianie finansowania niezbędnego dla ich wzrostu i realizacji planowanych inwestycji lub nawet ryzyko braku takich środków. W takiej sytuacji państwa EFTA mogą zastosować pakiet ogólnych środków mających zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw na terytorium danego kraju. Środki takie nie stanowią pomocy państwa i mają na celu tymczasowe rozwiązanie problemów z finansowaniem w krótkiej i średniej perspektywie czasowej. Można na przykład wprowadzić środki z myślą o pracownikach lub środki polegające na przesunięciu terminów płatności składek na ubezpieczenie społeczne i podobnych opłat lub nawet podatków. Jeżeli tego rodzaju środki są dostępne dla wszystkich przedsiębiorstw, zasadniczo nie stanowią one pomocy państwa.

16. Państwa EFTA mogą również przyznać wsparcie finansowe bezpośrednio konsumentom, na przykład na złomowanie zużytych produktów lub kupowanie produktów ekologicznych. Jeżeli pomoc taką przyznaje się bez względu na pochodzenie produktu, nie stanowi ona pomocy państwa.
17. Można również wykorzystać ogólne programy wspólnotowe, takie jak program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007–2013) ustanowiony decyzją nr 1639/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. ⁽⁵⁾ lub siódmy program ramowy Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007–2013) ustanowiony decyzją nr 1982/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. ⁽⁶⁾ w celu udzielenia wsparcia MŚP, a także dużym przedsiębiorstwom.
3. MOŻLIWOŚCI UDZIELANIA POMOCY PAŃSTWA W RAMACH ISTNIEJĄCYCH INSTRUMENTÓW
18. W ciągu ostatnich kilku lat Urząd znacznie unowocześnił zasady pomocy państwa po to, by zachęcić państwa EFTA do lepszego ukierunkowywania wsparcia publicznego na inwestycje oparte na zasadzie zrównoważonego rozwoju, wspierając w ten sposób realizację strategii lizbońskiej. W tym kontekście szczególnie nacisk położono na MŚP i większe możliwości udzielania im pomocy państwa. Ponadto zasady pomocy państwa zostały również w znacznym stopniu uproszczone i usprawnione poprzez przyjęcie niedawno ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych ⁽⁷⁾, które oferuje państwom członkowskim wiele możliwości udzielania różnych środków pomocy państwa przy minimalnych obciążeniach administracyjnych. Poniżej wymieniono najważniejsze w obecnej sytuacji gospodarczej istniejące instrumenty pomocy państwa.
19. Rozporządzenie w sprawie pomocy *de minimis* ⁽⁸⁾ dostosowane do Porozumienia EOG stanowi, że środki wsparcia o wartości nieprzekraczającej 200 000 EUR na przedsiębiorstwo w dowolnym ustalonym okresie trzyletnim nie stanowią pomocy państwa w rozumieniu Porozumienia EOG. Zgodnie z tym samym rozporządzeniem gwarancje do wysokości 1,5 mln EUR nie przekraczają progu *de minimis* i w związku z tym nie stanowią pomocy państwa. Państwa EFTA mogą więc przyznawać takie gwarancje bez konieczności obliczania odpowiadających im ekwiwalentów pomocy i bez obciążeń administracyjnych.
20. Wspomniane wyżej ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych stanowi najważniejszą część zasad pomocy państwa. Upraszcza ono procedurę przyznawania pomocy państwa w przypadku niektórych ważnych środków pomocy i sprzyja kierowaniu pomocy państwa w stronę priorytetowych celów EOG. Wszystkie istniejące wcześniej przepisy o wyłączeniach blokowych, a także te dotyczące nowych obszarów (takich jak innowacje, ochrona środowiska, badania naukowe i rozwój dużych przedsiębiorstw oraz środki pomocy w celu zapewnienia kapitału podwyższonego ryzyka dla MŚP) zebrano w jednym dokumencie. We wszystkich przypadkach objętych tym rozporządzeniem państwa EFTA mogą przyznać pomoc bez wcześniejszego zgłoszenia środka Urzędowi. Tempo tego procesu zależy więc całkowicie od państwa EFTA. Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych jest szczególnie ważne dla MŚP, ponieważ zawiera specjalne zasady dotyczące pomocy inwestycyjnej i pomocy na zatrudnienie mające zastosowanie wyłącznie do MŚP. Oprócz tego wszystkie przewidziane w nim środki (a jest ich 26) są dostępne dla MŚP. Państwo EFTA może więc towarzyszyć MŚP na każdym etapie jego rozwoju, pomagając im w różnych obszarach, począwszy od dostępu do finansowania, poprzez badania i rozwój, innowacje, szkolenia, zatrudnienie, środki w zakresie ochrony środowiska itp.
21. Nowe wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska ⁽⁹⁾ stanowią, że państwa EFTA mogą przyznawać pomoc państwa m.in. w następujących przypadkach:
- pomoc dla przedsiębiorstw, które spełniają wymogi surowsze niż normy wspólnotowe, lub które podnoszą poziom ochrony środowiska w przypadku braku norm wspólnotowych, w wysokości do 70 % dodatkowych kosztów inwestycji (do 80 % w dziedzinie innowacji ekologicznych) w przypadku małych przedsiębiorstw i do 100 % dodatkowych kosztów inwestycji, jeśli pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji, również w przypadku dużych przedsiębiorstw; dozwolona jest również pomoc na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm wspólnotowych oraz na badania środowiska,
 - w obszarze energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji państwa EFTA mogą przyznać pomoc operacyjną na pokrycie wszystkich dodatkowych kosztów produkcji,
 - aby osiągnąć cele w zakresie oszczędzania energii i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, państwa EFTA mogą przyznać pomoc umożliwiającą przedsiębiorstwom uzyskanie oszczędności energii oraz pomoc na odnawialne źródła energii i kogenerację w wysokości do 80 % dodatkowych kosztów inwestycji dla małych przedsiębiorstw i do 100 % dodatkowych kosztów inwestycji, jeśli pomoc przyznaje się w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 310 z 9.11.2006, s. 15.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 412 z 30.12.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3), włączone do Porozumienia EOG w ust. 1j załącznika XV do Porozumienia decyzją nr 120/2008 z dnia 7 listopada 2008 r. (Dz.U. L 339 z 18.12.2008, s. 111 oraz Suplement EOG nr 79 z 18.12.2008), e.i.f. 8.11.2008.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz.U. L 379 z 28.12.2006, s. 5), włączone do Porozumienia EOG w ust. 1ea załącznika XV do Porozumienia decyzją nr 29/2007 (Dz.U. L 209 z 9.8.2007, s. 52 oraz Suplement EOG nr 38 z 9.8.2007), e.i.f. 28.4.2007.

⁽⁹⁾ Zaktualizowana wersja wytycznych dotyczących pomocy państwa jest opublikowana na stronie internetowej Urzędu: http://www.efsurv.int/fieldsowork/fieldstateaid/state_aid_guidelines/.

22. W dniu 7 lutego 2007 r. Urząd przyjął nowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną. Dokument ten zawiera nowe przepisy dotyczące innowacji, skierowane szczególnie do MŚP, które również wiążą się z lepszym ukierunkowaniem pomocy na tworzenie miejsc pracy i zwiększanie wzrostu gospodarczego zgodnie z kierunkami wytyczonymi w strategii lizbońskiej. W szczególności, państwa EFTA mogą przyznawać pomoc państwa, między innymi, jak następuje:
- pomoc na projekty BiR, szczególnie pomoc na badania podstawowe w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowalnych oraz pomoc na badania przemysłowe w wysokości do 80 % dla małych przedsiębiorstw,
 - pomoc dla młodych innowacyjnych przedsiębiorstw w wysokości do 1 mln EUR i więcej w regionach objętych pomocą, pomoc dla klastrów innowacyjnych, pomoc na usługi doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji,
 - pomoc na wypożyczenie wysoko wykwalifikowanego personelu, pomoc na techniczne studia wykonalności, pomoc na innowacje w obrębie procesów i innowacje organizacyjne w sektorze usług oraz pomoc na pokrycie kosztów praw własności przemysłowej dla MŚP.
23. Kolejnym istotnym elementem konkurencyjności są szkolenia. Nawet w okresie rosnącego bezrobocia niezwykle istotne jest utrzymanie inwestycji w szkolenia w celu rozwijania nowych umiejętności. Nowe rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych umożliwia państwom członkowskim przyznawanie pomocy dla przedsiębiorstw na szkolenia specjalistyczne i ogólne w wysokości do 80 % kosztów kwalifikowalnych.
24. W 2008 r. Urząd przyjął nowe wytyczne w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji, które precyzują, w jakich warunkach państwowe gwarancje kredytów nie stanowią pomocy państwa. Zgodnie z tymi wytycznymi gwarancji nie uważa się za pomoc państwa, jeśli zapłacono za nią cenę rynkową. Oprócz wyjaśnienia tego, kiedy gwarancje stanowią pomoc państwa a kiedy nie, nowe wytyczne wprowadzają również po raz pierwszy specjalne bezpieczne stawki dla MŚP, umożliwiające łatwiejsze, lecz równocześnie bezpieczne skorzystanie z gwarancji w celu wsparcia finansowania MŚP.
25. W dniu 25 października 2006 r. Urząd przyjął nowe wytyczne w sprawie pomocy państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach. Są one skierowane do innowacyjnych i szybko rozwijających się MŚP, najważniejszych z punktu widzenia strategii lizbońskiej. Urząd ustanowił nowy próg zgodny z zasadą „bezpiecznej przystani” w wysokości 1,5 mln EUR na docelowe MŚP, co stanowi 50 % wzrost. Poniżej tego pułapu Urząd uznaje zasadniczo, że na rynku brak jest alternatywnych środków finansowania (tj. rynek funkcjonuje nieprawidłowo). Pomoc na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka włączono również do ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych.
26. W regionach w niekorzystnym położeniu państwa EFTA mogą przyznać pomoc inwestycyjną na utworzenie nowego zakładu, rozbudowę istniejącego zakładu lub dywersyfikację jego produkcji zgodnie z wytycznymi w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013, mającymi zastosowanie od stycznia 2007 r.
27. Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013 wprowadzają również nową formę pomocy, mającą na celu zachęcić do zakładania nowych firm i wspierać początkowy etap rozwoju małych przedsiębiorstw na obszarach objętych pomocą.
28. Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw państwa EFTA mogą również przyznawać pomoc przedsiębiorstwom potrzebującym wsparcia publicznego. W tym celu państwa EFTA mogą zgłosić programy pomocy dla MŚP na ratowanie lub restrukturyzację.
4. ZASTOSOWANIE ART. 61 UST. 3 LIT. b)
- 4.1. *Zasady ogólne*
29. Zgodnie z art. 61 ust. 3 lit b) Porozumienia EOG Urząd może uznać pomoc „mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa EFTA” za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG. Przepis ten jest jednakowy z art. 87 ust. 3 lit. b), w odniesieniu do którego Sąd Pierwszej Instancji orzekł, że takie zaburzenie musi dotyczyć całej gospodarki danego państwa członkowskiego, a nie tylko jednego z regionów lub części terytorium. Jest to również zgodne z koniecznością ścisłej interpretacji wszelkich odstępstw, do których należy m.in. art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG ⁽¹⁰⁾.
30. Komisja konsekwentnie stosuje taką ścisłą interpretację w swojej praktyce decyzyjnej ⁽¹¹⁾. Urząd przyjął również ścisłą interpretację art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG ⁽¹²⁾.
31. Uważa on również, że w obecnej sytuacji kryzysu na świecie konieczne jest podjęcie wyjątkowych kroków, wykraczających poza wsparcie na rzecz systemu finansowego w sytuacjach nadzwyczajnych.

⁽¹⁰⁾ Sprawy połączone T-132/96 oraz T-143/96 Freistaat Sachsen i Volkswagen AG przeciwko Komisji [1999] Rec. II3663, pkt 167.

⁽¹¹⁾ Decyzja Komisji 98/490/WE w sprawie 47/96 Crédit Lyonnais (Dz.U. L 221 z 8.8.1998, s. 28), pkt 10.1; decyzja Komisji 2005/345/WE w sprawie 28/02 Bankgesellschaft Berlin (Dz.U. L 116 z 4.5.2005, s. 1), pkt 153 i następne; oraz decyzja Komisji 2008/263/WE w sprawie C 50/06 BAWAG (Dz.U. L 83 z 26.3.2008, s. 7), pkt 166. Zob. także decyzja Komisji w sprawie NN 70/07 Northern Rock (Dz.U. C 43 z 16.2.2008, s. 1) oraz decyzja Komisji z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie C 9/08 SachsenLB, dotychczas nieopublikowana.

⁽¹²⁾ Urząd nigdy nie zaakceptował środka pomocy na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG.

32. Wszystkie państwa EFTA odczuwają negatywne skutki kryzysu, choć na różne sposoby i w różnym stopniu. Przypuszczalnie dojdzie również do wzrostu bezrobocia, spadku popytu i pogorszenia sytuacji budżetowej.
33. W świetle wagi obecnego kryzysu finansowego i jego skutków dla gospodarek wszystkich państw EFTA Urząd uważa, że aby rozwiązać zaistniałe problemy, niektóre kategorie pomocy państwa są w ograniczonym okresie uzasadnione i można je uznać za zgodne z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na mocy art. 61 ust. 3 lit. b).
34. Państwa EFTA muszą zatem wykazać, że pomoc państwa zgłoszona Urzędowi na mocy niniejszych ram prawnych jest odpowiednia, proporcjonalna i konieczna, aby zaradzić poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa EFTA oraz że wszystkie warunki są w pełni spełnione.

4.2. Ograniczona kwota pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem

4.2.1. Obecne ramy prawne

35. Artykuł 2 rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis* ⁽¹³⁾ dostosowanego do Porozumienia EOG stanowi, że:

„Uważa się, że środki pomocy nie spełniają wszystkich kryteriów określonych w art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG i dlatego są zwolnione z wymogu zgłoszenia przewidzianego w art. 2 części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale, jeżeli spełniają warunki określone w ust. 2–5 niniejszego artykułu.

Ogólna kwota pomocy *de minimis* przyznana dowolnemu podmiotowi gospodarczemu nie przekracza 200 000 EUR w dowolnie ustalonym okresie trzech lat budżetowych. Całkowita wartość pomocy *de minimis* przyznanej jednemu podmiotowi gospodarczemu działającemu w sektorze transportu drogowego przez dowolny okres trzech lat budżetowych nie może przekroczyć 100 000 EUR. Pułapy te stosuje się bez względu na formę i cel pomocy *de minimis*, a także bez względu na to, czy pomoc przyznana państwu EFTA jest w całości czy w części finansowana z zasobów Wspólnoty. Wyżej wymieniony okres ustala się poprzez odniesienie do lat budżetowych stosowanych przez podmiot gospodarczy w danym państwie EFTA”.

4.2.2. Nowy środek

36. Kryzys finansowy dotyka nie tylko przedsiębiorstwa mające trudności strukturalne, ale także przedsiębiorstwa, które znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub nawet braku dostępności kredytów. Poprawa sytuacji finansowej tych przedsiębiorstw będzie miała pozytywne skutki dla całej gospodarki EOG.
37. Dlatego też w związku z obecną sytuacją gospodarczą za konieczne uważa się tymczasowe dopuszczenie możliwości ograniczonych kwot pomocy, która będzie mimo wszystko wchodzić w zakres art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG, ponieważ przekracza pułap określony w rozporządzeniu w sprawie pomocy *de minimis*.
38. Komisja uzna tego rodzaju pomoc państwa za zgodną ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG, pod warunkiem że spełnione będą wszystkie poniższe warunki:
 - a) pomoc nie przekracza 500 000 EUR w formie dotacji pieniężnej na przedsiębiorstwo; wszystkie dane liczbowe muszą zostać podane w kwotach brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat; jeżeli pomoc przyznaje się w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy wyraża się jako ekwiwalent dotacji brutto;
 - b) pomoc jest przyznawana w formie programów pomocy;
 - c) pomocy udziela się przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone ⁽¹⁴⁾ dnia 1 lipca 2008 r.; pomoc może zostać udzielona przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone w tym czasie, ale znalazły się w takiej sytuacji po tej dacie w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego; program pomocy nie ma zastosowania do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze rybołówstwa;
 - d) środek nie jest środkiem pomocy wywozowej ani pomocy preferującej produkty krajowe względem produktów przywożonych;

⁽¹³⁾ Zob. przypis 3 powyżej.

⁽¹⁴⁾ W przypadku dużych przedsiębiorstw, zob. pkt 2.1 wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. W przypadku MŚP, zob. art. 1 ust. 7 w sprawie definicji ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych.

- e) pomocy udziela się nie później niż do dnia 31 grudnia 2010 r.;
- f) przed udzieleniem pomocy państwo EFTA uzyskuje od zainteresowanego przedsiębiorstwa deklarację, w formie pisemnej lub elektronicznej, dotyczącą wszelkiej innej pomocy *de minimis* oraz pomocy związanej z tym środkiem, którą przedsiębiorstwo to otrzymało w ciągu danego roku budżetowego oraz sprawdza, czy w wyniku udzielenia pomocy całkowita kwota pomocy otrzymanej przez przedsiębiorstwo w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. nie przekroczy pułapu 500 000 EUR;
- g) program pomocy nie ma zastosowania do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji pierwotnej produktów rolnych; może mieć zastosowanie do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze przetwórstwa produktów rolnych⁽¹⁵⁾, o ile kwota pomocy została ustalona na podstawie ceny lub ilości takich produktów zakupionych od producentów surowców lub wprowadzonych na rynek przez dane przedsiębiorstwo lub gdy pomoc jest uwarunkowana jej przeniesieniem w części lub całości na producentów surowców⁽¹⁶⁾.

4.3. Pomoc w formie gwarancji

4.3.1. Obecne ramy prawne

39. Wytyczne w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji mają służyć państwom EFTA jako szczegółowe wskazówki co do zasad, którymi zamierza kierować się Urząd interpretując art. 61 i 62 Porozumienia EOG oraz ich zastosowanie do gwarancji państwowych. W szczególności wytyczne te precyzują warunki, w jakich można stwierdzić brak pomocy państwa. Nie zawierają one kryteriów zgodności ze wspólnym rynkiem do zastosowania przy ocenie gwarancji.

4.3.2. Nowy środek

40. Aby ułatwić firmom dostęp do finansowania i zmniejszyć obecną skłonność banków do unikania ryzyka, dotowane gwarancje kredytowe mogą być przez ograniczony czas właściwym i dobrze ukierunkowanym rozwiązaniem, ułatwiającym przedsiębiorstwom dostęp do finansowania.
41. Komisja uzna tego rodzaju pomoc państwa za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG, pod warunkiem że spełnione będą wszystkie poniższe warunki:
- a) w przypadku MŚP państwa EFTA przyznają zmniejszenie (do 25 %) stawki rocznej za nowe gwarancje przyznane zgodnie z zapisami dotyczącymi „bezpiecznej przystani”, jak wskazano w załączniku⁽¹⁷⁾;
- b) w przypadku dużych przedsiębiorstw państwa EFTA również przyznają zmniejszenie (do 15 %) stawki rocznej za nowe gwarancje, obliczonej na podstawie tych samych zapisów dotyczących „bezpiecznej przystani”, jak wskazano w załączniku;
- c) kiedy element pomocy w programie gwarancji oblicza się przy użyciu metodyki już zaakceptowanej przez Urząd po jej zgłoszeniu na podstawie jednego z rozporządzeń włączonych do Porozumienia EOG w dziedzinie pomocy państwa⁽¹⁸⁾, państwa EFTA mogą również przyznać podobne zmniejszenie w wysokości do 25 % stawki rocznej za nowe gwarancje dla MŚP oraz do 15 % dla dużych przedsiębiorstw;
- d) maksymalna kwota kredytu nie przekracza całkowitej rocznej kwoty wynagrodzeń wypłaconych przez beneficjenta (włącznie z kosztami świadczeń pracowniczych oraz kosztami personelu pracującego na terenie przedsiębiorstwa, ale formalnie otrzymujących wynagrodzenie od podwykonawców) za rok 2008; w przypadku przedsiębiorstw utworzonych dnia 1 stycznia 2008 r. lub po dniu 1 stycznia 2008 r. maksymalna kwota kredytu nie może przekroczyć rocznej kwoty wynagrodzeń szacowanej na okres pierwszych dwóch lat działalności;

⁽¹⁵⁾ Zgodnie z definicją w art. 2 pkt 3 i 2 pkt 4 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1857/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 70/2001 (Dz.U. L 358 z 16.12.2006, s. 3.).

⁽¹⁶⁾ Aby postanowienia art. 61–63 Porozumienia EOG dotyczące pomocy państwa mogły mieć zastosowanie, pomoc państwa musiałaby zostać udzielona przedsiębiorstwom zaangażowanym w wytwarzanie produktów objętych zakresem przedmiotowym Porozumienia EOG. Artykuł 8 ust. 3 porozumienia stanowi, że „postanowienia niniejszego Porozumienia stosują się, chyba że ustalono inaczej, tylko do: a) produktów objętych rozdziałami 25–97 Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów, z wyłączeniem produktów wymienionych w protokole 2; b) produktów wyszczególnionych w protokole 3, podlegających szczególnym uzgodnieniom określonym w tym protokole”. Produkty rolne nie wchodzą w zakres zastosowania Porozumienia EOG, jeżeli nie zostały objęte rozdziałami 25–97 Zharmonizowanego Systemu Oznaczania i Kodowania Towarów ani wyszczególnione w protokole 3.

⁽¹⁷⁾ Stawki wskazane w załączniku służą doprecyzowaniu zapisów dotyczących „bezpiecznej przystani”, zawartych w wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji, poprzez uwzględnienie różnych poziomów zabezpieczeń. Mogą one również być wykorzystane jako punkt odniesienia przy obliczaniu zgodnego ze wspólnym rynkiem elementu pomocy zawartego w gwarancji, o którym mowa w pkt 4.2 niniejszych ram prawnych. Bezpieczne stawki obliczane są na podstawie marż wskazanych w wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych, z uwzględnieniem dodatkowego zmniejszenia wynoszącego 20 punktów bazowych (zob. przypis 12 (11 w tekście UE) wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji). Jednak w przypadku każdej kategorii ratingu bezpieczne stawki, wskazane w wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji, zostały ustalone na najwyższym poziomie dla danej kategorii. W celu zapoznania się z definicją różnych poziomów zabezpieczeń należy odnieść się do przypisu 2 na s. 1 wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych.

⁽¹⁸⁾ Takie jak ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych lub rozporządzenie Komisji (WE) nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (Dz.U. L 302 z 1.11.2006, s. 29), włączone do Porozumienia EOG w ust. 1i załącznika XV Porozumienia decyzją nr 157/2006 (Dz.U. L 89 z 29.3.2007, s. 33 oraz Supplement EOG nr 15 z 29.3.2007, s. 26), pod warunkiem że zatwierdzona metodologia wyraźnie odnosi się do danego rodzaju gwarancji oraz do rodzaju transakcji, których dotyczy.

- e) gwarancja zostaje udzielona najpóźniej do dnia 31 grudnia 2010 r.;
- f) gwarancja nie przekracza 90 % kwoty kredytu w okresie kredytowania;
- g) gwarancja może obejmować zarówno kredyty inwestycyjne, jak i pożyczki obrotowe;
- h) zmniejszenie stawki za gwarancje stosuje się przez okres nie dłuższy niż dwa lata od momentu udzielenia gwarancji. Jeżeli kredyt, którego spłatę ma zabezpieczać gwarancja, został udzielony na ponad dwa lata, państwa EFTA mogą stosować bez zmniejszenia, w dodatkowym okresie nieprzekraczającym ośmiu lat, bezpieczne stawki wskazane w załączniku;
- i) pomocy udziela się przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone⁽¹⁹⁾ dnia 1 lipca 2008 r.; może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie były w tym czasie zagrożone, ale które później znalazły się w takiej sytuacji w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego.

4.4. Pomoc w formie dotowanej stopy procentowej

4.4.1. Obecne ramy prawne

42. W wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych określono metodę obliczania stopy referencyjnej w oparciu o jednoroczną międzybankową oferowaną stopę referencyjną (IBOR), powiększoną o marżę w wysokości od 60 do 1 000 punktów bazowych w zależności od zdolności kredytowej przedsiębiorstwa i zaproponowanych zabezpieczeń. Urząd może zmienić metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych, tak by odzwierciedlała aktualne warunki rynkowe. Jeżeli państwa EFTA stosują metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych ustaloną w wytycznych obowiązujących w momencie udzielenia kredytu oraz spełniają warunki określone w tych wytycznych, stopa procentowa nie zawiera w zasadzie elementu pomocy państwa.

4.4.2. Nowy środek

43. Przedsiębiorstwa mogą mieć trudności z uzyskaniem finansowania w obecnej sytuacji na rynku. W związku z tym Urząd zaakceptuje udzielanie kredytów przez podmioty publiczne lub prywatne przy zastosowaniu stopy procentowej co najmniej równej stopie oprocentowania depozytów jednodniowych banku centralnego powiększonej o marżę odpowiadającą różnicy między średnią stopą roczną na rynku międzybankowym a średnią stopą oprocentowania depozytów jednodniowych banku centralnego w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 30 czerwca 2008 r. oraz o marżę za ryzyko kredytowe odpowiadającą profilowi ryzyka kredytobiorcy, zgodnie z wytycznymi Urzędu w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych.
44. Element pomocy zawarty w różnicy pomiędzy taką stopą procentową a stopą procentową określoną w wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych będzie uznawany tymczasowo za zgodny z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b), pod warunkiem że spełnione są poniższe warunki:
- a) metoda ta ma zastosowanie do wszystkich umów zawartych najpóźniej dnia 31 grudnia 2010 r.; może być stosowana do kredytów na dowolny okres; obniżone stopy procentowe można stosować do płatności z tytułu odsetek przypadających do dnia 31 grudnia 2012 r.⁽²⁰⁾; do kredytów udzielonych po tym dniu zastosowanie ma stopa procentowa równa co najmniej stopie określonej w wytycznych w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych;
 - b) pomocy udziela się przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone dnia 1 lipca 2008 r.⁽²¹⁾; może zostać przyznana przedsiębiorstwom, które nie były w tym czasie zagrożone, ale które później znalazły się w takiej sytuacji w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego.

4.5. Pomoc na wytwarzanie produktów ekologicznych

4.5.1. Obecne ramy prawne

45. W wytycznych Urzędu w sprawie stóp referencyjnych i dyskontowych określono metodę obliczania stopy referencyjnej w oparciu o jednoroczną międzybankową oferowaną stopę referencyjną (IBOR), powiększoną o marżę w wysokości od 60 do 1 000 punktów bazowych w zależności od zdolności kredytowej przedsiębiorstwa i zaproponowanych zabezpieczeń. Urząd może zmienić metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych, tak by odzwierciedlała aktualne warunki rynkowe. Jeżeli państwa EFTA stosują metodę obliczania stóp referencyjnych i dyskontowych ustaloną w wytycznych obowiązujących w momencie udzielenia kredytu oraz spełniają warunki określone w tych wytycznych, stopa procentowa nie zawiera w zasadzie elementu pomocy państwa.

4.5.2. Nowy środek

46. Z powodu obecnego kryzysu finansowego przedsiębiorstwa mają również trudności z pozyskaniem środków na finansowanie produkcji wyrobów bardziej przyjaznych środowisku. Pomoc w formie gwarancji może nie wystarczyć na sfinansowanie kosztownych projektów zwiększających poziom ochrony środowiska poprzez wcześniejsze dostosowanie się do przyszłych norm, które jeszcze nie obowiązują, lub stosowanie norm surowszych od tych norm.

⁽¹⁹⁾ Zob. przypis 9 powyżej.

⁽²⁰⁾ Państwa EFTA, które pragną skorzystać z tego środka, muszą codziennie publikować w Internecie stopy oprocentowania depozytów jednodniowych banku centralnego i udostępniać je Urzędowi.

⁽²¹⁾ Zob. przypis 9 powyżej.

47. Urząd jest zdania, że cele w zakresie ochrony środowiska powinny pozostać priorytetem pomimo kryzysu finansowego. Wytwarzanie bardziej ekologicznych, w tym bardziej efektywnych energetycznie produktów leży we wspólnym interesie EOG i ważne jest, by kryzys finansowy nie stanowił przeszkody w dążeniu do tego celu.
48. Dlatego dodatkowe środki w formie dotowanych kredytów mogłyby pobudzić wytwarzanie produktów ekologicznych. Dotowane kredyty mogą jednak spowodować poważne zakłócenia konkurencji, powinny więc być ściśle ograniczone do określonych sytuacji i konkretnych inwestycji.
49. Zdaniem Urzędu państwa EFTA powinny mieć możliwość, w ograniczonym przedziale czasu, przyznawania pomocy w formie obniżenia stóp procentowych.
50. Na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG Urząd uzna dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych za zgodne z funkcjonowaniem Porozumienia EOG, jeżeli spełniają one wszystkie poniższe warunki:
- a) pomoc dotyczy kredytów inwestycyjnych na finansowanie projektów związanych z produkcją nowych produktów, znacznie zwiększających poziom ochrony środowiska;
 - b) pomoc jest konieczna do rozpoczęcia nowego projektu; w przypadku już realizowanych projektów pomoc można przyznać, jeśli na skutek nowej sytuacji ekonomicznej jest ona konieczna do kontynuowania projektu;
 - c) pomoc zostaje przyznana tylko na projekty obejmujące produkcję, która wiąże się z wcześniejszym dostosowaniem do przyszłych norm wspólnotowych⁽²²⁾ lub stosowaniem norm surowszych niż przyszłe wspólnotowe normy dla danego produktu, które zwiększają poziom ochrony środowiska i nie są jeszcze obowiązujące;
 - d) w przypadku produktów wiążących się z wcześniejszym dostosowaniem do przyszłych norm wspólnotowych lub stosowaniem norm surowszych niż przyszłe normy wspólnotowe w zakresie ochrony środowiska inwestycja rozpoczyna się najpóźniej dnia 31 grudnia 2010 r., a jej celem musi być dostępność produktu na rynku co najmniej dwa lata przed wejściem w życie normy wspólnotowej;
 - e) kredyty mogą pokryć koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne⁽²³⁾ z wyjątkiem kredytów na inwestycje, które odpowiadają mocy produkcyjnej stanowiącej ponad 3 % na rynkach produktowych⁽²⁴⁾, w przypadku których średnia rocznego wzrostu widocznej konsumpcji na rynku EOG w okresie pięciu lat przed rozpoczęciem inwestycji w ujęciu wartościowym pozostawała poniżej średniego rocznego wzrostu PKB państw EOG w tym samym pięcioletnim okresie referencyjnym;
 - f) kredyty zostają udzielone najpóźniej dnia 31 grudnia 2010 r.;
 - g) punktem wyjścia przy obliczaniu pomocy powinna być stopa procentowa, którą dany beneficjent powinien zapłacić, obliczona przy użyciu metody opisanej w pkt 4.4.2 niniejszych wytycznych; zgodnie z tą metodą przedsiębiorstwo może skorzystać z obniżenia stopy procentowej w wysokości:
 - 25 % dla dużych przedsiębiorstw,
 - 50 % dla MŚP;
 - h) dotowaną stopę procentową stosuje się przez okres nie dłuższy niż dwa lata od udzielenia kredytu;
 - i) obniżenie stopy procentowej można zastosować do kredytów udzielonych przez państwo lub publiczne instytucje finansowe oraz do kredytów udzielonych przez prywatne instytucje finansowe. Należy zagwarantować równe traktowanie podmiotów publicznych i prywatnych;
 - j) pomocy udziela się przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone⁽²⁵⁾ dnia 1 lipca 2008 r.; pomoc może zostać udzielona przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone w tym czasie, ale które później znalazły się w takiej sytuacji w wyniku światowego kryzysu finansowego i gospodarczego;
 - k) państwa EFTA dbają o to, by pomoc nie trafiła pośrednio ani bezpośrednio do instytucji finansowych.

4.6. Środki pomocy w celu zapewnienia kapitału podwyższonego ryzyka

4.6.1. Obecne ramy prawne

51. W wytycznych w sprawie pomocy państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach określono warunki, na jakich pomoc państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka może być uznana za zgodną z funkcjonowaniem Porozumienia EOG na mocy art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG.

⁽²²⁾ Przyszła wspólnotowa norma dla danego produktu oznacza obowiązkową normę wspólnotową (przyjętą, ale jeszcze nieobowiązującą) określającą poziom, jaki pod względem ochrony środowiska muszą osiągnąć produkty sprzedawane w Unii Europejskiej.

⁽²³⁾ Zgodnie z definicją w pkt 70 wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska.

⁽²⁴⁾ Zgodnie z definicją w pkt 58 wytycznych w sprawie pomocy regionalnej.

⁽²⁵⁾ Zob. przypis 9 powyżej.

52. W oparciu o doświadczenie zdobyte w wyniku stosowania wytycznych w sprawie pomocy państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach Urząd uznał, że w Europejskim Obszarze Gospodarczym nie odnotowano występowania nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku kapitału podwyższonego ryzyka. Przyznaje on jednak, że w stosunku do pewnych rodzajów inwestycji na niektórych etapach rozwoju przedsiębiorstw istnieją luki rynkowe, których źródłem jest różnica między popytem i podażą na kapitał podwyższonego ryzyka i które zasadniczo można uznać za luki kapitałowe.
53. Punkt 4.3 wspomnianych wyżej wytycznych stanowi, że w przypadku transzy finansowania nieprzekraczających progu 1,5 mln EUR na docelowe MŚP w okresie dwunastu miesięcy w pewnych warunkach zakłada się istnienie nieprawidłowości w działaniu rynku, więc państwo EFTA nie musi jej wykazywać.
54. Punkt 5.1 lit. a) tych samych wytycznych stanowi: „Urząd jest świadomy, że rynek kapitału podwyższonego ryzyka oraz luka kapitałowa podlegają ciągłym zmianom, jak również tego, że nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku dotyczą przedsiębiorstwa w różnym stopniu w zależności od wielkości, etapu rozwoju działalności oraz przynależności do określonego sektora gospodarki. Dlatego Urząd gotowy jest rozważyć stwierdzenie zgodności z funkcjonowaniem Porozumienia EOG środków pomocy w celu zapewnienia kapitału podwyższonego ryzyka, przewidujących transze inwestycyjne powyżej progu 1,5 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie, o ile zostanie przedstawiona niezbędna dokumentacja nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku”.

4.6.2. Tymczasowe dostosowanie obowiązujących zasad

55. Zamieszanie na rynkach finansowych wpłynęło negatywnie na rynek kapitału podwyższonego ryzyka dla MŚP na wczesnym etapie rozwoju poprzez ograniczenie jego dostępności. W związku z tym, że z takim kapitałem kojarzone jest obecnie znacznie większe ryzyko związane z niepewnością wynikającą ze spodziewanych mniejszych zysków z tego kapitału, inwestorzy są dziś raczej skłonni lokować środki w bezpieczniejsze aktywa, ponieważ ryzyko takich inwestycji łatwiej jest ocenić niż ryzyko inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka. Ponadto obecnie okazuje się, że brak płynności inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka jest kolejnym czynnikiem zniechęcającym inwestorów. Istnieją dowody na to, że wynikająca z tego w obecnych warunkach rynkowych ograniczona płynność zwiększyła lukę kapitałową dla MŚP. W związku z tym za właściwe uważa się tymczasowe podniesienie progu zgodnego z zasadą „bezpiecznej przystani” dla inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w celu wypełnienia tej zwiększonej luki kapitałowej oraz tymczasowe obniżenie wyrażonego procentowo minimalnego udziału inwestora prywatnego do 30 %, również w przypadku środków przeznaczonych dla MŚP w regionach nieobjętych pomocą.
56. Na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b) Porozumienia EOG pewne limity określone w wytycznych wspólnotowych w sprawie pomocy państwa na wspieranie inwestycji kapitału podwyższonego ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach zostają tymczasowo dostosowane do dnia 31 grudnia 2010 r., jak następuje:
- dla celów pkt 4.3.1: maksymalne dopuszczalne transze finansowania zostają podwyższone do 2,5 mln EUR, z 1,5 mln EUR na docelowe MŚP w każdym okresie dwunastu miesięcy;
 - dla celów pkt 4.3.4: co najmniej 30 % finansowania pochodzi od prywatnych inwestorów (zarówno na obszarach objętych pomocą i poza nimi);
 - inne warunki zawarte w wytycznych nadal mają zastosowanie;
 - niniejsze tymczasowe dostosowanie wytycznych nie ma zastosowania do środków pomocy w celu zapewnienia kapitału podwyższonego ryzyka objętych ogólnym rozporządzeniem w sprawie wyłączeń blokowych;
 - państwa EFTA mogą dostosować zatwierdzone programy w celu odzwierciedlenia tymczasowego dostosowania wytycznych.

4.7. Kumulacja

57. Pułapy określone w tych wytycznych będą miały zastosowanie bez względu na to, czy pomoc na dany projekt jest finansowana całkowicie z zasobów państwowych czy jest w części finansowana przez Wspólnotę.
58. Tymczasowych środków pomocy przewidzianych w tych wytycznych nie można łączyć z pomocą wchodzącą w zakres rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis* na pokrycie tych samych kosztów kwalifikowalnych. Jeżeli przedsiębiorstwo otrzymało pomoc *de minimis* jeszcze przed wejściem w życie tymczasowych ram prawnych, suma pomocy uzyskanej w ramach środków zawartych w pkt 4.2 tych wytycznych oraz otrzymanej pomocy *de minimis* nie może przekraczać 500 000 EUR w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Kwotę pomocy *de minimis* uzyskanej po dniu 1 stycznia 2008 r. odlicza się od kwoty pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem udzielonej w tym samym celu na podstawie pkt 4.3, 4.4, 4.5 lub 4.6.
59. Tymczasowe środki pomocy można łączyć z innymi rodzajami pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem lub innymi formami finansowania wspólnotowego, pod warunkiem że pułapy intensywności wskazane w odpowiednich wytycznych lub rozporządzeniach o wyłączeniach blokowych będą przestrzegane.

5. ŚRODKI UPRASZCZAJĄCE

- 5.1. *Ubezpieczenia krótkoterminowych kredytów eksportowych*
60. Wytyczne w sprawie ubezpieczeń krótkoterminowych kredytów eksportowych stanowią, że ryzyko rynkowe nie może być objęte ubezpieczeniem kredytów eksportowych wspieranym przez państwa EFTA. Ryzyko rynkowe to ryzyko handlowe i polityczne związane z publicznymi i niepublicznymi dłużnikami z siedzibami w krajach

wymienionych w załączniku do wytycznych, gdzie maksymalny okres ryzyka nie przekracza dwóch lat. Ryzyko związane z dłużnikami mającymi siedzibę w państwach EFTA i ośmiu państwach OECD uważa się za ryzyko rynkowe.

61. Zdaniem Urzędu na skutek obecnego kryzysu finansowego brak zdolności ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych nie musi dotyczyć każdego państwa EFTA, nie można jednak wykluczyć, że w niektórych krajach pokrycie ryzyka rynkowego może być tymczasowo niedostępne.
62. Punkt 4 ust. 9 do 13 wspomnianych wyżej wytycznych stanowi: „W takich okolicznościach to tymczasowe ryzyko nierynkowe może być przyjęte na rachunek publicznego lub wspieranego ze środków publicznych ubezpieczyciela kredytów eksportowych dla ryzyka nierynkowego ubezpieczonego na rachunek lub z gwarancją państwa. Tak dalece jak to możliwe, ubezpieczyciel powinien zbliżyć swoje stawki składek dotyczące tego ryzyka do składek pobieranych gdzie indziej przez prywatnych ubezpieczycieli kredytów eksportowych w odniesieniu do tego ryzyka.

Jakiegokolwiek państwo EFTA mające zamiar skorzystać z tej klauzuli korekcyjnej powinno niezwłocznie powiadomić Urząd Nadzoru EFTA o projekcie swej decyzji. Powiadomienie to powinno zawierać sprawozdanie rynkowe ukazujące brak dostępu do pokrycia ubezpieczeniowego dla ryzyka na prywatnym rynku ubezpieczeniowym, przedstawiając dowód tego na przykładzie dwóch dużych znanych międzynarodowych prywatnych ubezpieczycieli kredytów eksportowych oraz krajowego ubezpieczyciela kredytów, uzasadniając w ten sposób wykorzystanie klauzuli korekcyjnej. Istnieje również możliwość wykazania braku dostępu do ochrony ubezpieczeniowej na prywatnym rynku ubezpieczeniowym przy pomocy sprawozdania rynkowego sporządzonego przez niezależnego konsultanta, uznanego przez Urząd za wiarygodnego i bezstronnego. Powiadomienie powinno ponadto zawierać opis warunków, które publiczny lub wspierany ze środków publicznych ubezpieczyciel kredytów eksportowych ma zamiar stosować w odniesieniu do takiego ryzyka.

W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania takiego powiadomienia Urząd zbada, czy wykorzystanie klauzuli korekcyjnej jest zgodne z powyższymi warunkami i z Porozumieniem EOG.

Jeśli Urząd stwierdzi, że warunki wykorzystania klauzuli korekcyjnej są spełnione, jego decyzja co do zgodności jest ograniczona do dwóch lat od daty podjęcia decyzji, pod warunkiem że warunki rynkowe uzasadniające wykorzystanie klauzuli korekcyjnej nie zmieniły się w tym okresie.

Ponadto Urząd może w porozumieniu z innymi państwami EFTA dokonać rewizji warunków wykorzystania klauzuli korekcyjnej; Urząd może również zadecydować o jej zaprzestaniu lub o tym, że na jej miejsce należy wprowadzić właściwy system”.

63. Przywołane postanowienia, mające zastosowanie do dużych przedsiębiorstw oraz MŚP, stanowią właściwy instrument w obecnej sytuacji ekonomicznej, jeśli państwa EFTA uznają, że niedostępne jest ubezpieczenie ryzyka na rynku ubezpieczeń prywatnych dla niektórych rodzajów rynkowego ryzyka kredytowego lub niektórych nabywców ochrony przed ryzykiem.
64. W związku z tym, aby przyspieszyć procedurę dla państw EFTA, Urząd uznaje, że do dnia 31 grudnia 2010 r. państwa EFTA mogą wykazywać nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, przedstawiając wystarczające dowody na brak możliwości ubezpieczenia ryzyka na prywatnym rynku ubezpieczeniowym. Zastosowanie klauzuli korekcyjnej zostanie uznane za uzasadnione, jeżeli:
 - duży, znany międzynarodowy prywatny ubezpieczyciel kredytów eksportowych oraz krajowy ubezpieczyciel kredytów przedstawi dowody potwierdzające niedostępność takiego ubezpieczenia, lub
 - co najmniej czterech eksporterów o ugruntowanej pozycji w danym państwie EFTA przedstawi dowody odmowy ubezpieczenia konkretnych transakcji przez ubezpieczycieli.
65. Urząd w ścisłej współpracy z zainteresowanymi państwami EFTA zapewni szybkie przyjęcie decyzji dotyczących zastosowania klauzuli korekcyjnej.

5.2. Uproszczenie proceduralne

66. Środki pomocy państwa, o których mowa w niniejszych wytycznych, muszą zostać zgłoszone Urzędowi. Oprócz przedstawionych w niniejszych wytycznych środków merytorycznych Urząd pracuje obecnie nad zapewnieniem szybkiego zatwierdzenia środków pomocy, które mają pomóc przezwyciężyć trudności spowodowane obecnym kryzysem zgodnie z niniejszymi wytycznymi, pod warunkiem ścisłej współpracy zainteresowanych państw EFTA oraz przekazania przez nie kompletnych informacji.
67. Te prace będą stanowić uzupełnienie trwającego właśnie procesu, w ramach którego Komisja opracowuje obecnie ulepszenia ogólnych procedur dotyczących pomocy państwa, w szczególności w celu umożliwienia szybszego i skuteczniejszego podejmowania decyzji w bliskiej współpracy z państwami członkowskimi. Pakiet ogólnych uproszczeń powinien w szczególności zawierać wspólne zobowiązania Komisji i państw członkowskich do stosowania prostszych i bardziej przewidywalnych procedur na każdym etapie postępowania w sprawie pomocy państwa oraz umożliwić szybsze zatwierdzanie spraw niebudzących wątpliwości.

6. NADZÓR I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

68. Decyzja nr 195/04/COL z dnia 14 lipca 2004 r. w sprawie przepisów wykonawczych, o których mowa w art. 27 części II protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale, określająca szczegółowe zasady stosowania art. 1 części I protokołu 3 do porozumienia o nadzorze i Trybunale wymaga od państw EFTA składania Urzędowi sprawozdań rocznych.

69. Do dnia 31 lipca 2009 r. państwa EFTA muszą przedłożyć Urzędowi wykaz programów, które przewiduje się wprowadzić w życie na podstawie niniejszych wytycznych.
70. Państwa EFTA muszą zadbać o zachowanie szczegółowych rejestrów w związku z udzielaniem pomocy przewidzianej w niniejszych wytycznych. Rejestry te muszą zawierać wszelkie informacje konieczne do stwierdzenia, że wszelkie niezbędne warunki zostały spełnione. Należy je przechowywać przez okres dziesięciu lat i przekazać Urzędowi na żądanie. W szczególności państwa EFTA muszą dysponować informacjami świadczącymi o tym, że beneficjentami środków pomocy, o których mowa w pkt 4.2, 4.3, 4.4 i 4.5, nie były przedsiębiorstwa zagrożone na dzień 1 lipca 2008 r.
71. Dodatkowo państwa EFTA powinny również do dnia 31 października 2009 r. przedłożyć Urzędowi sprawozdanie w sprawie środków zastosowanych w oparciu o niniejsze wytyczne. Sprawozdanie powinno zawierać w szczególności informacje o elementach uzasadniających potrzebę utrzymania w mocy przez Urząd środków przewidzianych w niniejszych wytycznych po dniu 31 grudnia 2009 r. oraz szczegółowe informacje na temat korzyści w zakresie ochrony środowiska odniesionych z dotowanych kredytów. Państwa EFTA muszą przekazywać te informacje za każdy rok stosowania niniejszych wytycznych do dnia 31 października każdego roku.
72. Urząd może wystąpić o dodatkowe informacje dotyczące udzielonej pomocy, aby sprawdzić, czy spełnione zostały warunki zawarte w decyzji Urzędu zatwierdzającej środek pomocy.
7. POSTANOWIENIA KOŃCOWE
73. Urząd stosuje niniejsze wytyczne od daty ich przyjęcia. Ich uzasadnieniem są obecne wyjątkowe, przejściowe problemy z finansowaniem związane z kryzysem sektora bankowego. Wytyczne te obowiązują do dnia 31 grudnia 2010 r. Po konsultacji z państwami EFTA Urząd może wprowadzić do nich zmiany, kierując się ważnymi względami ekonomicznymi lub dotyczącymi polityki konkurencji. W razie potrzeby Urząd może również dokładniej wyjaśnić swoje podejście do określonych zagadnień.
74. Urząd będzie stosował postanowienia niniejszych wytycznych do wszystkich zgłoszonych środków pomocy w celu zapewnienia kapitału podwyższonego ryzyka, co do których musi podjąć decyzję po przyjęciu wytycznych, nawet jeśli dane środki zostały zgłoszone przed ich publikacją.
75. Zgodnie z wytycznymi w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem, w przypadku pomocy niezgłoszonej Urząd stosuje:
- niniejsze wytyczne, jeżeli pomoc przyznano po ich przyjęciu;
 - we wszystkich pozostałych przypadkach – wytyczne mające zastosowanie w dniu przyznania pomocy.
76. Po pełnym zgłoszeniu środków, o których mowa w niniejszych wytycznych, Urząd, w ścisłej współpracy z zainteresowanymi państwami EFTA, zapewnia szybkie przyjęcie decyzji. Państwa EFTA powinny jak najszybciej i najbardziej szczegółowo poinformować Urząd o swoich zamiarach i zgłosić plany zastosowania opisanych środków.
77. Urząd przypomina, że wszelkie usprawnienia proceduralne są całkowicie zależne od dokładności i kompletności przedłożonych zgłoszeń.
-

ZAŁĄCZNIK

Tymczasowe ramy dla bezpiecznych stawek (w punktach bazowych) (*)			
Kategoria ratingu (Standard & Poor's)	Poziom zabezpieczeń		
	Wysoki	Normalny	Niski
AAA	40	40	40
AA+ AA AA-	40	40	40
A+ A A-	40	55	55
BBB+ BBB BBB-	55	80	80
BB+ BB	80	200	200
BB- B+	200	380	380
B B-	200	380	630
CCC i niższe	380	630	980

(*) W przypadku przedsiębiorstw, które nie mają historii kredytowej lub ratingu opartego o podejście bilansowe (np. niektóre spółki specjalnego przeznaczenia lub nowoutworzone przedsiębiorstwa), państwa EFTA mogą przyznać zmniejszenia w wysokości do 15 % (25 % dla MŚP) bezpiecznej stawki określonej na poziomie 3,8 % w wytycznych w sprawie pomocy państwa w formie gwarancji. Stawka nigdy nie może być jednak nigdy niższa od stawki, która obowiązywałaby w odniesieniu do spółki dominującej lub spółek dominujących.